

УДК 347

Гой В. – ст. гр. ПФ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕДІАЦІЯ ЯК ФОРМА ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

Науковий керівник: к.е.н., доцент, Химич І. Г.

Noi V.

Ternopil Ivan Puluuj National Technical University

MEDIATION AS A FORM FOR ECONOMIC DISPUTE RESOLUTION

Supervisor: Ph. D. (Economics), Associate Professor, Khymych Iryna

Ключові слова: медіація, альтернативне вирішення спору, медіатор.

Keywords: mediation, alternative dispute resolution, mediator.

На теперішньому етапі розвитку людства існують різні методи (підходи) до вирішення спорів, які поділяють на дві групи: традиційні, тобто вирішення спорів з позиції права шляхом застосування правових норм в спеціально створених судах, і нетрадиційні або «альтернативні» способи розв'язання конфліктів – вирішення спорів з позиції інтересів шляхом пошуків рішень та досягнення компромісу між сторонами конфлікту з участю третьої, незалежної сторони.

Медіація є найбільш ефективною формою та одним із визнаних у світовій практиці способів позасудового вирішення цивільних спорів. Даний метод передбачає залучення посередника (медіатора) для проведення переговорів, який допомагає проаналізувати конфліктну ситуацію і досягти компромісу між сторонами. Мета діяльності посередника – задоволення потреб та інтересів учасників спору. Медіатором обов'язково повинна бути незацікавлена особа.

У країнах Європи 80% спорів, що перебувають у провадженні суду і передаються на медіацію, вирішуються без судового розгляду. Однак в Україні медіація ще не набула значного поширення.

Також медіація є популярною у США. Це держава, яка дуже активно використовує альтернативне вирішення спорів (ADR) під час вирішення цивільно-правових спорів. Медіацію використовують з 60-х років ХХ ст. Вже у 1982 р. у США було понад 300 осіб та організацій, які займалися медіацією під час врегулювання сімейних конфліктів [1].

Конфлікти між юридичними особами, мають негативний вплив на саму компанію, на її майновий стан, кадровий склад, управління та інше. Спори негативно впливають на репутацію та імідж юридичної особи, її системне функціонування, що призводить до збоїв в організації, а інколи і до неможливості виконання зобов'язань, які взяла на себе компанія. Це також може призвести до небажаних наслідків, таких як реорганізація та ліквідація юридичної особи.

Судовий розгляд передбачає подачу позовної заяви, судові витрати, витрати на послуги адвоката, що є тривалим і дороговартісним процесом. Метою судового розгляду є притягнення винного до відповідальності, а не задоволення інтересів учасників. Медіація в першу чергу передбачає досягнення рішення, яке буде задовольняти обидві сторони. Процес медіації зазвичай спрямований на мінімізацію негативних наслідків для юридичної особи.

Для проведення медіації необхідні такі умови: наявність мотивації у всіх учасників конфлікту; готовність до відкритого обговорення суті спору; готовність

уважно вислухати опонента та прийняти зважене рішення. Оскільки медіація є процедурою добровільною, то вона може відбутися тільки за умови, що сторони прийшли на переговори з наміром домовитися.

Медіатор – це особа, що відповідає за ведення процесу медіаційних переговорів і створює максимально продуктивний простір порозуміння для прийняття учасниками самостійно ефективних рішень, спрямованих на задоволення їхніх власних потреб та інтересів. Але сторони самостійно висувають варіанти вирішення ситуації та приймають рішення.

Медіатор повинен мати професійну підготовку, бути компетентним з предмету спору, досвід роботи в сфері господарського права та дотримуватися професійної етики.

Медіація має багато переваг в порівнянні з судовим розглядом. Основними з них є:

- зменшення рівня корупції;
- добровільність участі;
- економія часу та коштів;
- гнучкість та оперативність;
- самостійність сторін у прийнятті рішень;
- конфіденційність;
- якщо сторони не дійшли згоди, залишається можливість звернутися до суду.

Українська судова система є недосконалою, тому медіація могла б стати вирішенням проблеми для бізнесу. Але такий спосіб ще не став поширений в Україні.

Головною причиною є банальна відсутність розуміння, що таке медіація і хто такі медіатори, їхніх повноважень та ролі. Ще однією причиною є недовіра суспільства до інституту медіації через нерозуміння «правил гри» у процедурі медіації [2, с. 14].

Також проблемами є низька правова культура населення та несприйняття нової послуги як альтернативи традиційному судочинству, відсутність законодавчого врегулювання та фінансової підтримки, проблема вибору кваліфікованого медіатора.

Загалом спостерігається позитивна тенденція: український бізнес все частіше намагається врегулювати суперечки за допомогою комерційної медіації, відкладаючи судовий розгляд «на потім». Хоча в Україні відсутній спеціальний закон щодо медіації, її переваги роблять цей інструмент вирішення конфліктів вкрай привабливим і перспективним.

Отже, такий спосіб вирішення спорів дозволяє досягнути вигідних, домовленостей та рішень, які задовольняють обидві сторони. Медіація – це найкоротший шлях до порозуміння та взаємовигідного розв'язання конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Волковицька Н. Медіація: альтернативний чи ефективний спосіб вирішення спорів? «Юридична газета», №4-5 (606-607). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya-alternativniy-chi-efektivniy-sposib-virishennya-sporiv.html>.

2. Карташов М. Медіація як форма вирішення корпоративних спорів. Підприємництво, господарство і право (Цивільне право і процес) №10. 2019. С. 11-15.